

ZARZĄDZENIE NR 12/2024
WÓJTA GMINY DRZYCIM

z dnia 22 lutego 2024 r.

w sprawie przyjęcia i konsultacji projektu Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030 z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Na podstawie art. 30 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 roku, poz. 40 z późn. zm.)¹⁾, § 6 Uchwały Nr XXXVII/221/2010 Rady Gminy Drzycim z dnia 7 października 2010 r. w sprawie sposobu konsultowania projektów aktów prawa miejscowego, w związku z art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r., poz. 571)²⁾ zarządzam:

§ 1. Przyjąć projekt Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030, stanowiący załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Postanowić o rozpoczęciu konsultacji projektu, o którym mowa w § 1, od dnia 26 lutego 2024 roku. Zakończenie konsultacji nastąpi w terminach określonych w § 2 i § 3 Uchwały Nr XXXVII/221/2010 Rady Gminy Drzycim z dnia 7 października 2010 r. w sprawie sposobu konsultowania projektów aktów prawa miejscowego.

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wójt Gminy Drzycim

Marian Krywald

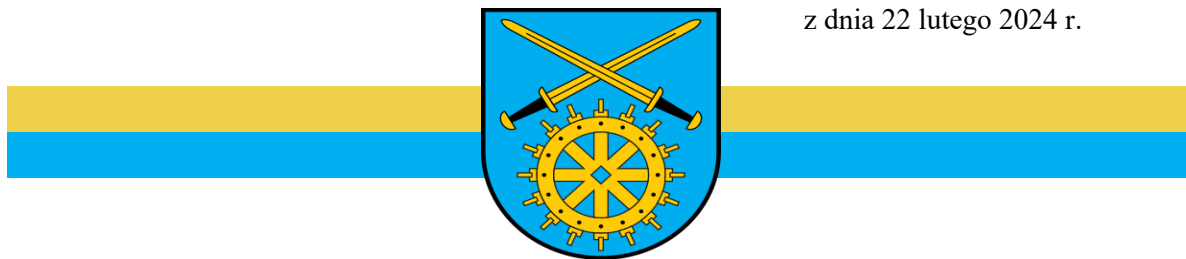
¹⁾Zmiany do wymienionej ustawy ogłoszono w: Dz. U. z 2022 r., poz. 559, Dz. U. z 2023 r., poz. 572, Dz. U. z 2023 r., poz. 1463, Dz. U. z 2023 r., poz. 1688.

²⁾Zmiany do wymienionej ustawy ogłoszono w: Dz. U. z 2022 r., poz. 1327, Dz. U. z 2023, poz. 571.

Załącznik do Zarządzenia Nr 12/2024

Wójta Gminy Drzycim

z dnia 22 lutego 2024 r.

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej
na lata 2024-2030**

Drzycim 2024

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
2. Podstawa prawna	5
3. Problem przemocy domowej	7
3.1. Rodzaje i formy przemocy	8
4. Analiza SWOT definicja	14
4.1. Analiza SWOT w zakresie problemu przemocy	15
5. Charakterystyka Gminy Drzycim	16
5.1. Położenie Gminy oraz dane demograficzne	16
5.2. Diagnoza zjawiska przemocy	18
5.3. Oświata	22
5.4. Kultura	23
5.5. Zasoby Gminy w zakresie rozwiązywania problemu przemocy domowej	23
5.6. Zasoby instytucjonalne w obszarze pomocy rodzinie dotkniętej przemocą.....	24
6. Cele i zadania Programu	25
7. Przewidywane efekty	31
8. Adresaci programu	31
9. Podmioty świadczące pomoc w zakresie przemocy domowej w rodzinie dla osób z terenu Gminy Drzycim	32
10. Finansowanie programu	32
11. Monitorowanie i sprawozdawczość	23
12. Harmonogram i czas realizacji programu	33
13. Zakończenie	33

1. Wprowadzenie

Rodzina stanowi istotę każdego społeczeństwa. Zapewniając społeczeństwu ciągłość w aspekcie biologicznym i kulturowym, jest jego wartością nadrzędną¹. Rodzina jest systemem modelowych zachowań społecznych, jest nauczycielem ról rodzinnych i pozarodzinnych, jest szkołą społecznych postaw. Rodzina przesądza i decyduje o jakości całych społeczeństw. Prawidłowe funkcjonowanie społeczeństwa jest ściśle zdeterminowane prawidłowym funkcjonowaniem rodzin².

Rodzina jest podstawową jednostką społeczną i podstawowym środowiskiem funkcjonowania człowieka. Więzy łączące jej członków charakteryzuje wytrwałość, wzajemne zaufanie oraz poczucie bezpieczeństwa. Dom rodzinny jest dla wielu osób miejscem do którego chętnie wracamy dlatego osoby, które doznają przemocy w środowisku domowym doznają szeroko pojętego cierpienia ponieważ dotyka ono ich podstaw, na których opiera się ich funkcjonowanie i zaburza poczucie bezpieczeństwa. W przypadku dezorganizacji, rodzina nie jest w stanie realizować swoich zadań.

„Przemoc ma niejedno oblicze, nie jedną barwę... jest wielowymiarowa. Dotyczy różnych kategorii ofiar: dzieci, kobiet, mężczyzn ale także osób starszych, niepełnosprawnych, cudzoziemców, zwierząt...., niestety często ukrywana jest w labiryncie rodzinnej, środowiskowej, społecznej zмовy milczenia³. Pojęcie „przemocy” w ostatnim czasie stało się bardzo popularne. Należy ona do zjawisk z którymi trudno się nie zetknąć we współczesnym świecie. Ma charakter nie tylko ogólnopolski, ogólnoswiatowy czy ogólnoludzki ale również historyczny.

Badania i statystyki wskazują, że wpływ na występowanie przemocy ma: dziedziczenie wzorca przemocy ze środowiska pochodzenia, uzależnienie od alkoholu lub jego nadużywanie a także coraz częściej używanie substancji psychoaktywnych. Przyczyny stosowania przemocy mogą wynikać także z przyczyn osobistych, frustracji, stresu, braku więzi emocjonalnych. Ponadto przyczyn tego zjawiska można także dopatrywać się w tradycjach, zwyczajach, przekonaniach. Niejednokrotnie przemoc prowadzi do naruszeń norm moralnych i prawnych.

---

¹ R. Podgórski, *Socjologia. Mikrostruktury*, Oficyna Wydawnicza Branta, Bydgoszcz-Olsztyn, 2008, s. 126.

² Z. Tyszka, *Socjologia rodziny*, PWN, Warszawa 1976, s. 5. Cyt. za: R. Podgórski, *Socjologia. Mikrostruktury*, Oficyna Wydawnicza Branta, Bydgoszcz-Olsztyn 2008, s. 126.

³ K. Olejniczak-Szuster, M. Dziadkiewicz, K. Brendzel-Skowera, J. Kabus – *Zarządzanie usługami społecznymi gminy wobec zjawiska przemocy*, Częstochowa 2021., s. 9.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. wskazuje, że instytucja rodziny, definiowana w systemie praw człowieka jako „ naturalna i podstawowa komórka społeczeństwa” (art.16 ust.3 Powszechnej deklaracji Praw Człowieka) jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro państwo ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej. Ustrojową zasadą jest także szczególna pomoc ze strony władz publicznych dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej (art.71 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej). Rodziny dotknięte przemocą pozostają w trudnej sytuacji społecznej, co jest podstawą do udzielania im szczególnej pomocy przy użyciu metod i narzędzi określonych w obecnie obowiązującym porządku prawnym.

System przeciwdziałania przemocy w Polsce określa Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U z 2021 r., poz.1249), która stanowi o tym, że zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej realizowane są przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego.

Do zadań własnych gminy zgodnie z ustawą należy tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

- a) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej,
- b) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową,
- c) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia,
- d) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Żaden człowiek nie powinien i nie może być narażony na przemoc domową, nikt nie ma prawa naruszać jego praw i dóbr osobistych, powodować cierpienia. Dlatego też kwestia ta stanowi ogromne wyzwanie dla służb i instytucji zainteresowanych losem osób zagrożonych przemocą lub już jej doświadczających oraz zaspokojeniem potrzeb i praw tych osób.

Badania empiryczne oraz doświadczenie wskazują, że prawidłowo funkcjonująca rodzina jest optymalnym środowiskiem rozwoju samorealizacji. Natomiast przemoc jest jednym z istotnych zagrożeń dla realizacji tej podstawowej funkcji rodziny jak dla samorealizacji każdego z jej członków.

Duże znaczenie w przypadku zagrożenia wystąpienia przemocy mają działania profilaktyczne, które zainicjowane odpowiednio wcześniej dają szansę na uniknięcie głębokiego kryzysu w rodzinie. Nadrzędnym działaniem powinno być szybkie rozpoznanie zjawiska przemocy, a następnie przywrócenie osobom pokrzywdzonym zdolności w zakresie godnego i bezpiecznego funkcjonowania w rodzinie.

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej jest procesem wymagającym czasu, wysiłku, nakładów finansowych, zaangażowania wielu służb, a także zmiany świadomości społecznej. Ze względu na swoją złożoność zjawisko przemocy domowej zasługuje na miano problemu interdyscyplinarnego i leży w kręgu zainteresowań pracowników pomocy społecznej, służby zdrowia, oświaty, wymiaru sprawiedliwości, terapeutów, funkcjonariuszy policji oraz prokuratorów.

Zadaniem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej jest wprowadzenie w życie działań mających na celu zwrócenie uwagi opinii publicznej na zjawisko przemocy w rodzinie oraz profesjonalne działania w udzielaniu pomocy ofiarom przemocy domowej oraz podejmowanie odpowiednich działań wobec sprawców.

2. Podstawa prawna

Akty prawa krajowego:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.;
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
4. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego;
5. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy;
6. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
7. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
8. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji;
9. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty;
10. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny;

Rozporządzenia wykonawcze:

- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach.
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób zatrudnionych w tych ośrodkach.
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie zespołu monitorującego do spraw przeciwdziałania przemocy domowej.
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 21 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru pouczenia rodziców, opiekunów prawnych lub faktycznych dziecka, któremu pracownik socjalny zapewnił ochronę w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową.
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 sierpnia 2023 r. w sprawie określenia wzoru i sposobu udostępniania urzędowego formularza wniosku o zobowiązanie osoby stosującej przemoc domową do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub o wydanie zakazu zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej lub zakazu wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej lub obiektu sportowego, do których uczęszcza osoba doznająca przemocy domowej, miejsca pracy lub innego

miejsca, w którym zwykle lub regularnie przebywa osoba doznająca przemocy domowej i przebywa na tym terenie.

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 sierpnia 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej.
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 września 2023 r. w sprawie procedury postępowania Policji przy wykonywaniu przez pracownika socjalnego zapewnienia ochrony dziecku w razie zagrożenia jego życia lub zdrowia w związku z przemocą domową oraz podejmowaniu decyzji o zapewnieniu tej ochrony.

3. Problem przemocy domowej

Diagnostując przemoc domową można przyjąć perspektywę indywidualną, systemową lub społeczną. Perspektywa indywidualna to spojrzenie przez pryzmat osoby doświadczającej przemocy lub przez pryzmat sprawcy. Perspektywa systemowa to ukazanie możliwych form wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc oraz opis metod wsparcia. Perspektywa społeczna to odbiór społeczny zjawiska przemocy domowej, postawy członków lokalnej społeczności wobec aktów przemocy, prospołeczność obywateli, postawy i czynniki mogące sprzyjać przemocy lub ją usprawiedliwiać. Przemoc domowa to zjawisko wielopłaszczyznowe. Na przemoc domową można spojrzeć z perspektywy prawnej, wówczas akt przemocy stanowi przestępstwo skodyfikowane w Kodeksie Karnym, przepisach karnych i zagrożonym określoną karą.

Zjawisko przemocy domowej można postrzegać również przez pryzmat moralności, kiedy to dokonywanie przemocy jest krzywdzeniem słabszego a sprawca powinien podlegać sankcjom własnego sumienia i potępieniu ze strony innych. Natomiast spojrzenie psychologiczne to takie, kiedy przemoc stanowi sytuację cierpienia i bezradności, która odsłania mechanizmy wewnętrzne i sytuacyjne oraz złożone procesy interakcji między sprawcą a osobą doświadczającą przemocy. Przedmiotowe zjawisko może być opisywane w różny sposób w zależności od przyjęcia którejś z wyżej opisanych perspektyw.

Może wywoływać emocje począwszy od skrajnego współczucia po niepohamowany gniew i sprzeciw.

„Przemoc to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie lub zaniechanie skierowane ku innemu człowiekowi, powodujące szkody i cierpienie oraz naruszające godność i prawa jednostki”⁴, „ fizyczna przewaga nad kimś; narzucona bezprawnie władza, panowanie; czyny bezprawne, dokonane z użyciem sił”⁵ M. Dąbrowska uważa, iż przemoc to „użycie siły połączone z zamachem na społecznie akceptowane normy, czyli to czego pozbawienie rodzi po stronie ofiary zamachu poczucie lęku i krzywdy”.⁶ natomiast J. Pospiszyl twierdzi, że są to „ wszelkie nieprzypadkowe akty godzące w wolność osobistą jednostki lub przyczyniające się do fizycznej, a także psychicznej szkody osoby, wykraczającej poza społeczne zasady wzajemnych relacji”.⁷ Przemoc dotyczy „sfery fizycznej i psychicznej funkcjonowania człowieka zarówno w odniesieniu do działań sprawczych (wszelkie akty) jak i do ich skutków (szkody)”⁸. „Ogólnie można powiedzieć, że przemoc określana jest jako i n t e n c j o n a l n e –negatywnie ocenione- użycie siły, naruszające normy moralne i wtrącające jednostkę lub grupę w niepożądaną sytuację”⁹.

Przemoc domowa w świetle ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

3.1. Rodzaje i formy przemocy

Wyróżnia się cztery podstawowe rodzaje przemocy: fizyczna, psychiczna, ekonomiczna i seksualna. W tabeli poniżej przedstawione definicje, formy i skutki stosowanych rodzajów przemocy.

---

⁴ Michalska K., Jaszczak- Kuźmińska D., Przemoc w rodzinie, Wydawnictwo Edukacyjne PARPAMEDIA, Warszawa 2007

⁵ Mały Słownik Języka Polskiego, PWN, red. Skorupki S., Auderskiej H., Lempickiej Z., Warszawa 1969

⁶ Dąbrowska- Bąk M., Przemoc w szkole, Ośrodek Wydawnictw Naukowych, Poznań 1995

⁷ Pospiszyl J., Przemoc w rodzinie, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1994, s.14

⁸ Dymek-Balcerek K., Patologie zachowań społecznych, rzeczywistość przełomu wieków XXI XXI ,rodzina dysfunkcyjna -przemoc, Wydawnictwo Politechnika Radomska, Radom 2000, s.27

⁹ Hołyst B., Przemoc w życiu codziennym, Wydawnictwo Polskie Towarzystwo Higieny Psychiczej, Warszawa 1996, s.21

Rodzaje przemocy	Definicja przemocy	Formy przemocy	Skutki
Przemoc fizyczna	wszelkie działania polegające na użyciu siły i prowadzące do naruszenia nietykalności cielesnej	popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką, pięściami, bicie przedmiotami, parzenie, polewanie niebezpiecznymi substancjami, używanie broni, ograniczanie dostępu do pożywienia, nieudzielanie koniecznej pomocy itp.	uszkodzenia ciała, urazy, rany, złamania, stłuczenia, zadrapania, siniaki, poparzenia, choroby powstające w wyniku powikłań i stresu, zespół stresu pourazowego, życie w chronicznym stresie, poczucie zagrożenia, strachu, lęku, napady paniki, bezsenność, zaburzenia psychosomatyczne
Przemoc psychiczna	umyślne działania wykorzystujące nie siłę fizyczną lecz mechanizmy psychologiczne, powodujące zachwiania pozytywnego obrazu własnej osoby, pojawianie się stanów lękowych i nerwicowych	poniżanie, naśmiewanie się z poglądów, pochodzenia, religii, stała krytyka, wmawianie chorób psychicznych, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, wymuszanie i domaganie się posłuszeństwa, upokarzanie, zawstydzanie, szantażowanie, stosowanie gróźb itp.	zniszczenie poczucia mocy sprawczej ofiary, poczucia własnej wartości, godności, osłabienie psychicznych i fizycznych zdolności stosowania oporu, wyrobienie przekonania o daremności jego stawiania, odizolowanie od zewnętrznych źródeł wsparcia, uzależnienie od prześladowcy, stały strach, ciągły lęk, utrata nadziei, choroby psychosomatyczne, zaburzenia snu
Przemoc seksualna	przedmiotowe traktowanie drugiej osoby w celu zaspokojenia własnych potrzeb seksualnych. Zmuszanie do nieakceptowanych przez drugą osobę praktyk i zachowań seksualnych. O tego rodzaju przemocy można mówić nie tylko w przypadku gwałtu czy zmuszania do innych	sadyistyczne formy współżycia seksualnego, wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych form i praktyk seksualnych, krytyka zachowań seksualnych itp.	obrażenia fizyczne, ból, cierpienie, obniżona samoocena i poczucia własnej atrakcyjności, godności, zaburzenia seksualne, uogólniona obawa przed przedstawicielami płci sprawcy przemocy

	czynności seksualnych, ale także np. w sytuacji zmuszania do oglądania pornografii” ¹⁰		
Przemoc ekonomiczna	działania prowadzące do całkowitego finansowego uzależnienia od sprawcy. „Uniemożliwienie podjęcia pracy, odbieranie zarobionych pieniędzy, niszczenie własności, uniemożliwienie dostępu do wspólnych środków finansowych dóbr materialnych.” ¹¹	ogół działań mających na celu całkowite uzależnienie ofiary od sprawcy, niezaspokojenie materialnych potrzeb rodziny, odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zawodowej, zmuszanie do pracy bez wynagrodzenia itp.	całkowita zależność od partnera, niezaspakajanie podstawowych potrzeb życiowych, bieda, zniszczenie poczucia własnej godności, wartości, znalezienie się w sytuacji pozostanie bez środków do życia

Cechą charakterystyczną zjawiska przemocy w rodzinie jest tendencja do powtarzania się pewnych prawidłowości nazwanych cyklem przemocy. W cyklu przemocy obserwuje się następujące po sobie fazy:

- **Faza narastającego napięcia** – jest to początek cyklu, charakteryzuje się on wzrostem napięcia i natężeniem sytuacji konfliktowych. Na tym etapie dochodzi do rozmaitych incydentów takich jak np. przejawy zazdrości, gniewu, kontrolowanie członków rodziny, używanie obraźliwych słów, poniżanie bliskiej osoby. „Wszystko wydaje się w porządku, ale w relacjach odczuwa się stałe napięcie, jakby coś miało się wydarzyć. Sprawca jest rozdrażniony, łatwo wpada w złość, jest pełen pretensji i uszczypliwości. Jednocześnie przerzuca odpowiedzialność za taki stan rzeczy na partnera/partnerkę. Ofiara stara się tak zachowywać, by uspokoić sprawcę, spełniać jego życzenia i zachcianki. Czuje się winna powstałe sytuacji”¹². Często ofiara sama obarcza się za jego zachowania i dąży do zadośćuczynienia i uszczęśliwienia sprawcy. Nie ponosi ona odpowiedzialności za czyny sprawcy, nie jest w stanie zapobiec

¹⁰ Michalska K., Jaszczak- Kuźmińska D., Przemoc w rodzinie, Wydawnictwo Edukacyjne PARPAMEDIA, Warszawa 2007, s.10

¹¹ Michalska K., Jaszczak- Kuźmińska D., Przemoc w rodzinie, Wydawnictwo Edukacyjne PARPAMEDIA, Warszawa 2007, s.10

¹² Michalska K., Jaszczak- Kuźmińska D., Przemoc w rodzinie, Wydawnictwo Edukacyjne PARPAMEDIA, Warszawa 2007, s.16

wybuchom agresji, a każdy pretekst będzie dobry by sprawca mógł wyrazić swój gniew, złość oraz wściekłość. Przyczyny narastającego napięcia mogą tkwić poza rodziną, czasem są to błahostki, drobne nieporozumienia, które powodują eskalację napięcia. Sytuacja staje się nie do zniesienia i pojawia się agresja.

- **Faza ostrej przemocy** – tu eksploduje napięcie, wybuch emocji, nieadekwatny do przyczyny i wyładowania agresji na ofierze. Ofiara w tym momencie odczuwa strach, bezsilność, lęk, przerażenie, szok, gniew. Ta faza trwa stosunkowo krótko, ale może zakończyć się dramatycznie: pobiciem, uszkodzeniem ciała, a nawet śmiercią zaatakowanej osoby. W trakcie ataku ofiara robi wszystko, żeby ochronić siebie i uspokoić partnera. Zabiegi te jednak rzadko przynoszą pożądane skutki. Sytuacją tą zszokowani są zazwyczaj ofiara i agresor. Wraz z ustaniem ataku przemocy ofiara znajduje się w stanie szoku, nie chce uwierzyć w to co się stało. Pojawia się u niej przerażenie, bezradność, poczucie wstydu, ale także złość, która powoduje, że najczęściej w tej fazie trwania przemocy osoby, które jej doznały decydują się na rozstanie z partnerem, wezwanie pomocy i złożenie skargi, a więc początkują interwencje w sytuacji przemocy w rodzinie. Jeżeli osoba zagrożona przemocą nie zgłosi się do właściwej instytucji po pomoc, jest to ostatni moment by przerwać cykl przemocy, nim rozpocznie się ona na nowo.
- **Faza miodowego miesiąca** – jest to faza skruchę ze strony sprawcy, okazywanie żalu, miłości. Agresor usprawiedliwia swoje zachowania, okazuje wielki żal z powodu tego co miało miejsce i obiecuje, że to już się nigdy nie powtórzy. Na nowo stara się o zaufanie osoby, którą skrzywdził, staje się miły, uczynny. Ofiara wbrew zdrowemu rozsądkowi i wcześniejszym doświadczeniom wierzy sprawcy, w to, że się zmienił, bo z całych sił pragnie, żeby tak właśnie było. W tej fazie wycofuje się z wcześniej podjętych działań, rezygnuje z przemocy, wycofuje skargi. Stopniowo sprawca przestaje być miły, napięcie ponownie narasta i faza kończy się ponownym powrotem przemocy.

Opisane powyżej fazy następują kolejno po sobie. Wraz z upływem czasu faza miodowego miesiąca ulega skróceniu, a akty przemocy stają się coraz bardziej brutalne i niebezpieczne dla ofiary. Osoba krzywdząca zauważa, że nie musi się starać, ponieważ ofiara nie realizuje swoich gróźb i zamierzeń. U sprawcy wzrasta poczucie bezkarności natomiast u osoby krzywdzonej poczucie bezradności, bezsilności i winy.

Wskazane fazy cyklu przemocy powtarzają się i trwają niejednokrotnie przez wiele lat. Cechą charakterystyczną jest fakt, że przemoc w każdym z następnym cyklach jest jeszcze bardziej gwałtowna, przy czym zwykle skracają się fazy miodowego miesiąca, po pewnym czasie faza ta zupełnie zanika i pozostają tylko dwie. Ważną informację stanowi fakt, że powtarzanie się wyżej opisanych zachowań prowadzi do zmian osobowościowych i zaburzeń psychicznych czego przykładem jest m.in.:

- wyuczona bezradność charakteryzująca się m.in. biernością, pasywnością, czy brakiem poczucia sprawstwa,
- zjawisko „prania mózgu”, które odnosi się do utrwalania zmian ofiary w postrzeganiu siebie,
- efekt „psychologicznej pułapki” prowadzący do całkowitego dostosowania się do wymagań partnera.

Ofiarami przemocy niejednokrotnie są małoletnie dzieci. Proces socjalizacji w rodzinie dysfunkcyjnej przebiega według takich samych reguł jak w rodzinie, w której zachowane są prawidłowe wzorce. W młodym człowieku może się kształtować niewłaściwy obraz zachowań w sensie fizycznym – dziecko przyjmuje wzorce zachowań swoich najbliższych. Konsekwencje funkcjonowania w opisanym typie rodziny niejednokrotnie mają wpływ na dorosłe życie. Stosowanie przemocy stanowi tzw. przekaz międzypokoleniowy.

Podstawą do podejmowania działań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej jest świadomość, że:

- najważniejsze jest bezpieczeństwo osoby doświadczającej przemocy i jej zatrzymanie, bez tego pomoc jest zazwyczaj nieskuteczna,
- za przemoc odpowiedzialny jest zawsze sprawca,
- zrozumiałe są wahania i niekonsekwencje w zachowaniu i decyzjach osoby doświadczającej przemocy, bowiem jest jeden z objawów doznawanych urazów oraz konsekwencja bycia ofiarą przemocy domowej.

U osób poddanych długotrwałej przemocy można wyodrębnić pewien zespół cech charakterystycznych takich jak:

- niska samoocena,
- bierne mechanizmy radzenia sobie z sytuacją,
- wysoka zależność od partnera,
- niepokój i depresja,
- izolacja społeczna,

- zinternalizowane poczucie winy,
- podporządkowanie się,
- ambiwalentne poczucie lojalności – ofiara często chce zatrzymać przemoc, ale jednocześnie chce utrzymać relacje ze sprawcą,
- zniekształcone atrybucje – irracjonalne sposoby wyjaśnienia zachowań sprawcy,
- nadużywanie alkoholu i narkotyków oraz innych używek,
- choroby związane ze stresem.

Stosowanie przemocy wobec osób najbliższych jest przestępstwem ściganym z urzędu, kwalifikowanym z art. 207 ustawy Kodeks postępowania karnego, który stanowi:

- 1) § 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.
- 2) § 2. Jeżeli czyn określony w § 1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do 10 lat.
- 3) § 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub § 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

Najczęściej podejmowanymi działaniami na rzecz pomocy ofiarom przemocy są:

- interwencja,
- udzielenie schronienia,
- informacja,
- edukacja,
- wsparcie emocjonalne,
- wsparcie psychologiczne,
- terapia,
- pomoc prawna,
- pomoc pedagogiczna,
- pomoc materialna;

W ramach procedury Niebieskiej Karty Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, bądź grupa diagnostyczno- pomocowa na podstawie art.12 ustawy o Przeciwdziałaniu Przemocy Domowej oraz na podstawie art. 304 §2 Kodeksu Postępowania Karnego zawiadamia prokuraturę lub policję o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu.

Ustawa o Przeciwdziałaniu Przemocy Domowej na podstawie art. 12 a nadaje uprawnienia związane z procedurą postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą. Decyzje tę podejmuje pracownik socjalny wspólnie z funkcjonariuszem policji, a także lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką. Kolejnym przykładem działań podejmowanych zgodnie z zasadą niesienia profesjonalnej pomocy jest systematyczny monitoring sytuacji w rodzinie. Dzięki temu możliwa jest weryfikacja, kontynuacja wsparcia oraz ciągła aktualizacja planu pomocy.

Z analizy wszczętych procedur wynika, że w okresie od 2021 r. do 2023 r. największą ilość interwencji zakończonych wszczęciem procedury „Niebieskiej Karty” podjęli funkcjonariusze Policji Posterunku Policji w Osiu oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drzycimiu, a osobami stosującymi przemoc domową są głównie mężczyźni. W większości przypadków sprawcy w chwili popełnienia przestępstwa znajdowali się pod wpływem alkoholu, co wskazuje, że alkohol jest jedną z głównych przyczyn diagnozowania przemocy.

4. Analiza SWOT – definicja

SWOT to jedna z najbardziej popularnych metod analizy strategicznej. Służy ona zgromadzeniu i uporządkowaniu danych. Polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu.

Skrót SWOT to akronim czterech angielskich słów, które zarazem stanowią cztery elementy tej metody. Są to *Strengths* (mocne strony), *Weaknesses* (słabe strony), *Opportunities* (szanse), *Threats* (zagrożenia).

4.1. Analiza SWOT w zakresie problemu przemocy

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wyspecjalizowana kadra posiadająca wiedzę z zakresu pracy z rodzinami dotkniętymi zjawiskiem przemocy. 2. Działanie Zespołu Interdyscyplinarnego, grup diagnostyczno- pomocowych oraz instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy. 3. Zaangażowanie oraz dobra współpraca wielu podmiotów w działaniach na rzecz dzieci i rodzin w zakresie przeciwdziałania przemocy (m.in. policja, placówki oświatowe, służba zdrowia, kuratorzy, GOPS, GKRPA). 4. Zwiększająca się świadomość społeczna dotycząca problemu przemocy domowej i reagowanie na sytuacje pomocowe dzięki upowszechnianiu wśród dzieci i młodzieży działań informacyjnych, profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy. 5. Podnoszenie kompetencji poprzez uczestnictwo osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w szkoleniach. 6. Stosowanie przez ZI środka przymusu w stosunku do osób stosujących przemoc w celu ich udziału w programie psychologiczno - terapeutycznym lub korekcyjno- edukacyjnym. 7. Poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak infrastruktury socjalnej na terenie gminy dla osób doznających przemocy domowej 2. Panujące w społeczeństwie stereotypy na temat przemocy. 3. Długi okres rozstrzygnięcia spraw w sądach. 4. Brak współdziałania ze strony osoby doznającej przemocy, wycofywanie zeznań.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zmiany w przepisach prawnych umożliwiające skuteczniejsze form niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą. 2. Zmiana postaw społecznych, obalanie mitów i stereotypów na temat przemocy poprzez zwiększającą się dostępność specjalistycznego wsparcia dla osób doznających przemocy domowej. 3. Zwiększenie działań informacyjnych dotyczących problematyki uzależnień od alkoholu i innych środków odurzających oraz przemocy domowej. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost przemocy w komunikacji społecznej oraz w mediach (Internet, TV, gry komputerowe itp.). 2. Stereotypy wizerunku osoby doświadczającej przemocy. 3. Społeczne odczucie o zbyt niskich karach dla sprawców przemocy domowej. 4. Brak współpracy ze strony doświadczających przemocy domowej z powodu poczucia bezkarności dla sprawcy. 5. Bierność świadków przemocy w rodzinie. 6. Słaba kondycja ekonomiczna rodzin, w których występuje przemoc domowa.

5. Charakterystyka Gminy Drzycim

5.1. Położenie Gminy oraz dane demograficzne

Gmina Drzycim leży w północnej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie świeckim. Dokładniej w otulinie Borów Tucholskich. Południowa część gminy wchodzi w skład Świeckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, północna - Wdeckiego Parku Krajobrazowego. Gmina Drzycim posiada charakter rolniczy oraz duże walory turystyczne, jej powierzchnia wynosi 108 km². Etnograficznie należy do Kociewia. W 11 sołectwach skupionych jest 19 wsi. Użytki rolne stanowią 50%, a lasy ponad 33%. Do ważniejszych rzek należy Wda zwana potocznie "Czarną wodą". Przez Gminę przebiega droga wojewódzka nr 239 oraz linia kolejowa Laskowice - Chojnice. System oświaty jest oparty na dwóch szkołach podstawowych. Ważniejszymi instytucjami są: poczta, przychodnia, apteka, bank oraz biblioteka. Działalność gospodarczą prowadzi około 150 firm.

Według stanu na dzień 31.12.2023 r. liczba ludności gminy Drzycim wyniosła 4844 osób. Struktura ludności przedstawia się następująco:

wiek	mężczyzn	kobiet	ogółem
0-2	59	80	139
3	37	19	56
4-5	53	50	103
6	37	21	58
7	26	29	55
8-12	161	146	307
13-15	104	85	189
16-17	65	48	113
18	34	24	58
19-65	1588	0	1588
19-60	0	1324	1324
>65	305	0	305
>60	0	549	549
ogółem	2469	2375	4844

źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z referatu UG Drzycim

Z danych statystycznych mieszkańców w podziale według płci w 2023 r. można było zauważyć nieznaczną przewagę mężczyzn a więc w strukturze płci liczniejsza, to populacja mężczyzn.

Można zauważyć tendencję wzrostową liczby osób powyżej 60 roku życia na terenie naszej gminy, co pokazuje poniższa tabela.

rok	liczba mieszkańców gminy	liczba osób w wieku 60 lat i więcej
2021	4934	1054
2022	4902	1074
2023	4844	1089

źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z referatu UG Drzycim

Na terenie Gminy Drzycim jednostką odpowiedzialną za pomoc rodzinom w przewyciężaniu kryzysowych sytuacji życiowych, nie mających możliwości ich samodzielnego pokonania jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drzycimiu.

Pomocy społecznej udziela się zgodnie z art. 7 ustawy o pomocy społecznej w przypadku:

- ✓ ubóstwa,
- ✓ sieroctwa,
- ✓ bezdomności,
- ✓ bezrobocia,
- ✓ niepełnosprawności,
- ✓ długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- ✓ przemocy w rodzinie,
- ✓ potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- ✓ bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego,
- ✓ trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego,
- ✓ alkoholizmu i narkomanii,
- ✓ zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- ✓ klęski żywiołowej lub ekologicznej

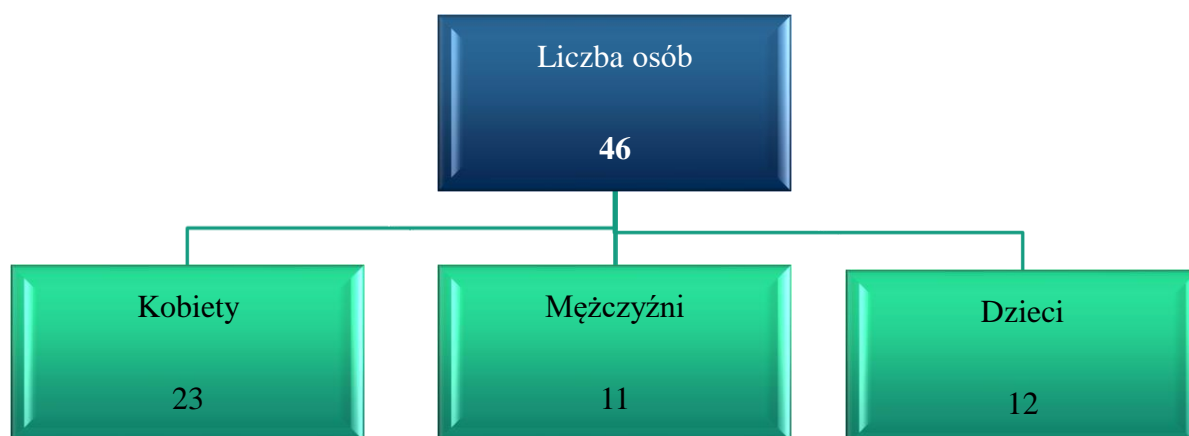
5.2. Diagnoza zjawiska przemocy

Diagnoza zjawiska przemocy na terenie gminy Drzycim została przeprowadzona na podstawie danych gromadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy domowej w Drzycimiu, w oparciu o prowadzoną procedurę Niebieskie Kart

Liczba zamkniętych Niebieskich Kart w latach 2021-2023

Liczba zamkniętych NK	2021	2022	2023
	5	6	6
w tym z powodu:			
- ustania przemocy w rodzinie	2	3	2
- rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania dalszych działań	3	3	4

Liczba osób dotkniętych przemocą w latach 2021-2023

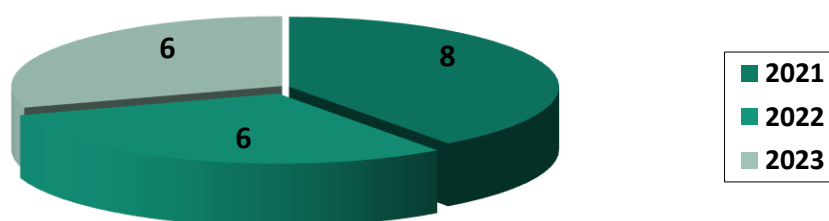
źródło: opracowanie własne

Z powyższego zestawienia odczytuje się, że zdecydowanie większy odsetek ofiar przemocy stanowią kobiety, dane odczytane ze statystyk Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy na terenie Gminy Drzycim potwierdzają ogólnopolską regułę. Wobec powyższego należy podejmować aktywne działania by ofiary przemocy domowej nie doświadczały lęku, cierpienia, bezsilności, przygnębienia i rozpacz, by ich ciało i psychika nie doznawały ostrych urazów i nie podlegały długotrwałemu procesowi niszczącego stresu i zagrożenia. Osoby, co do których zachodziło podejrzenie, że są ofiarami przemocy domowej były informowane o przysługujących im uprawnieniach i kierowane do instytucji udzielających specjalistycznego poradnictwa głównie prawnego,

psychologicznego i medycznego. W ok. 50% rodzin, w których diagnozuje się problem przemocy wychowują się małe dzieci. Przemoc wobec dzieci niesie ze sobą dramatyczne skutki zarówno bezpośrednie, jak też dalekosiężne, często niewidoczne w pierwszym kontekście, a jednak prowadzące do stopniowej dezorganizacji psychiki i normalnego funkcjonowania małych ofiar w przyszłości. Potencjał z jakim dziecko przychodzi na świat może zostać zniszczony, a zaburzenia i zakłócenia w zdrowiu i rozwoju fizycznym oraz psychicznym mogą być nieodwracalne.

Liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty” w rodzinach, w których wychowują się małe dzieci w latach 2021-2023

Liczba wszczętych procedur	2021	2022	2023
20	8	6	6

źródło: opracowanie własne.

Liczba przypadków poszczególnych rodzajów przemocy w latach 2021-2023

Liczba rodzajów przemocy	fizyczna	psychiczna	ekonomiczna	seksualna	zaniedbanie
19	12	8	0	0	0

źródło: opracowanie własne

Osoby, co do których zachodziło podejrzenie, że są sprawcami przemocy domowej byli informowani o konsekwencjach, w tym prawnych stosowania przemocy a także o możliwościach uzyskania wsparcia terapeutycznego. Prowadzone rozmowy mają na celu powstrzymania osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy i rozwijania umiejętności samokontroli, utrzymywania prawidłowych relacji w rodzinie. Pomagają kształtować umiejętności w zakresie wychowywania dzieci bez używania przemocy w rodzinie oraz uznania przez osobę stosującą przemoc w rodzinie swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy. Umożliwiają zdobywanie i pogłębianie wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie i zdobycie umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy.

Zespół Interdyscyplinarne realizuje swoje podstawowe działania poprzez prowadzenie i koordynację procedury „Niebieskie Karty”. Zajmuje się podejmowaniem działań interwencyjnych w środowisku zagrożonych przemocą, opracowywaniem zasad postępowania i pracy z rodzinami doznającymi przemocy. Na bieżąco opracowuje i analizuje wszystkie sytuacje przemocy jakie zostają zgłoszone, opracowuje plany pomocy. Zespół prowadzi dokumentację w postaci protokołów z posiedzeń, rejestru zgłoszonych przypadków w ramach procedury „Niebieskie Karty”, listy obecności, dokumentację zebraną przez grupy robocze oraz notatki.

5.3. Oświata

Na terenie gminy Drzycim funkcjonują następujące placówki oświatowe:

- a. Szkoła Podstawowa z Oddziałem Przedszkolnym im. prof. Alfonsa Hoffmanna w Gródku
- b. Zespół Placówek Oświatowych im. Janusza Korczaka w Drzycimiu
- c. Niepubliczna Szkoła Podstawowa z Oddziałami Przedszkolnymi w Sierosławiu

Liczba uczniów uczęszczających do szkół przedstawiona została poniżej.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z placówek oświatowych

5.4. Kultura

Na terenie gminy Drzycim funkcjonuje jedna instytucja kultury pod nazwą Gminna Biblioteka Publiczna w Drzycimiu oraz funkcjonuje Świetlica Gminna.

5.5. Zasoby gminy w zakresie rozwiązywania problemu przemocy domowej

Gmina Drzycim w roku 2023 realizowała zadania własne gminy z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej zgodnie z ustawą. W związku z zaistniałymi zmianami w przepisach powołano nowy skład Zespołu Interdyscyplinarnego, w którego skład wchodzi przedstawiciele: jednostki pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty. Obsługę organizacyjno-techniczną zespołu zapewnia gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drzycimiu.

Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację powyższego Programu wraz z obszarami ich działania, przedstawiono w poniższej tabeli.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drzycimiu	<ul style="list-style-type: none"> • Diagnoza przemocy; • Poradnictwo; • Udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego; • Praca socjalna; • Wsparcie rodzin przez asystenta rodziny • Prowadzenie działań informacyjnych dotyczących zjawiska przemocy, form wsparcia w ramach poszczególnych instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy;
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja działań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii;
Oświata	<ul style="list-style-type: none"> • Diagnoza przemocy; • Realizacja procedury „Niebieskie Karty”; • Realizacja projektów profilaktycznych podejmujących problematykę przemocy; • Udział w kampaniach edukacyjno-informacyjnych; • Realizacja działań edukacyjnych służących wzmocnieniu metod opiekuńczych i wychowawczych;
Policja	<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja procedury „Niebieskie Karty”; • Monitorowanie sytuacji rodziny z problemem przemocy; • Podejmowanie interwencji w przypadku naruszenia przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej; • Prowadzenie pracy z osobami wskazanymi jako stosujące przemoc domową;
Ochrona Zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> • Diagnoza przemocy; • Realizacja procedury „Niebieskie Karty”; • Prowadzenie edukacji z zakresu profilaktyki zdrowotnej oraz wpływu stosowania przemocy na rozwój i stan zdrowia dziecka;

Zespół Interdyscyplinarny	<ul style="list-style-type: none"> • Diagnozowanie problemu przeciwdziałania przemocy; • Inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie; • Rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym; • Inicjowanie działań stosunku do osób stosujących przemoc; • Podejmowanie i inicjowanie działań z zakresu profilaktyki i edukacji społecznej poprzez podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy; • Podejmowanie i inicjowanie działań zmierzających do uświadomienia obowiązków i kompetencji służby zdrowia i oświaty w zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy; • Zapewnienie schronienia dla osób doznających przemocy domowej; • Rozpowszechnianie informacji na temat działań korekcyjno-edukacyjnych; • Udział osób zajmujących się problemami przemocy w szkoleniach i warsztatach pogłębiających wiedzę z zakresu przemocy i udoskonalających umiejętności pracy z osobami uwikłanymi w przemoc; • Współpraca pomiędzy organami samorządu terytorialnego, a kościołami lub związkami wyznaniowymi na terenie gminy Drzycim;
----------------------------------	---

5.6. Zasoby instytucjonalne w obszarze pomocy rodzinie dotkniętej przemocą

Na terenie gminy Drzycim funkcjonuje sieć wsparcia indywidualnego. Osoby, które są dotknięte przemocą albo zagrożone przemocą domową, które zamieszkują naszą gminę mogą skorzystać z wsparcia podmiotów, które takich jak:

- a. Zespół Interdyscyplinarny
- b. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- c. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- d. Przychodnia Rodzinna
- e. Szkoły z terenu gminy
- f. Posterunek Policji w Osiu
- g. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu
- h. Specjalistyczna Poradnia Rodzinna „Nadzieja” Grudziądz – dyżury Gródek i Drzycim

6. Cele i zadania programu

Celem głównym Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy domowej na lata 2024-2030 jest „ **Zwiększenie skuteczności działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej oraz zmniejszenie skali zjawiska przemocy w Gminie Drzycim**”.

Cel nadrzędny zostanie osiągnięty poprzez realizację celów szczegółowych i wyodrębnionych w ramach celów zadań. Określone w programie zadania będą wykonywane przez włączone w realizację Programu instytucje.

Wymienione poniżej w formie tabelarycznej cele są spójne z obowiązującym od stycznia 2024 roku Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030.

Cele szczegółowe:

1. Zwiększenie zasięgu działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Zwiększenie dostępności wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową na terenie Gminy Drzycim i podniesienie skuteczności pracy podmiotów zaangażowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.
3. Wzrost wykorzystania narzędzi przyczyniających się do zwiększenia skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.
4. Podnoszenie poziomu kompetencji pracowników realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz dalsza współpraca służb działających w sferze przemocy w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Cel główny		Zwiększenie skuteczności działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej oraz zmniejszenie skali zjawiska przemocy w Gminie Drzycim			
Cel szczegółowy 1		Zwiększenie zasięgu działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej			
Zadanie 1.1.		Upowszechnianie informacji z zakresu profilaktyki przeciwdziałania przemocy domowej			
Kluczowe działania		realizator	Podmioty zaangażowane	Termin realizacji	wskaźnik
1.1.1	Upowszechnianie informacji na temat dostępnych form pomocy dla osób doznających przemocy i stosujących przemoc poprzez media społecznościowe i środki komunikacji tradycyjnej, a także plakaty i broszury	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drzycimiu.	UG Drzycim; Organizacje pozarządowe i Parafie; Szkoły i przedszkola; Ośrodek Zdrowia; GKRPA.	na bieżąco.	- liczba opracowanych informacji - liczba publikacji
Zadanie 1.2.		Zwiększenie poziomu wiedzy w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej			
1.2.1	Przygotowanie materiałów edukacyjnych z zakresu przemocy domowej m.in. obalających mity dotyczące przemocy domowej; opisujących mechanizmy przemocy; wskazujące metody wychowawcze do użycia przemocy; informujące o możliwych formach pomocy i opublikowanie ich w mediach społecznościowych w ramach m.in. Międzynarodowego dnia bez przemocy; Światowego dnia zdrowia psychicznego; Międzynarodowego dnia praw kobiet i pokoju na świecie; Międzynarodowego dnia rodzin; Międzynarodowego dnia eliminacji przemocy wobec kobiet.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drzycimiu.	UG Drzycim; Organizacje pozarządowe i Parafie; Szkoły i przedszkola; Ośrodek Zdrowia; GKRPA.	na bieżąco.	- liczba opracowanych informacji - liczba publikacji
1.2.2	Przygotowanie materiałów edukacyjnych informujących o przemocy domowej oraz dostępnych formach wsparcia i współpraca z parafiami należącymi do Gminy Drzycim oraz przychodnią rodzinną w Drzycimiu w celu dystrybucji materiałów i treści na stronach parafii i ogólnodostępnych miejscach (np. stolik, gabłota)	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drzycimiu.	Parafie; Przychodnia Rodzinna w Drzycimiu	1 raz w roku.	- liczba opracowanych informacji; - liczba przekazanych materiałów; - liczba zaangażowanych parafii.

1.2.3.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi polegająca na prezentowaniu materiałów zawierających treści edukacyjne z zakresu przemocy domowej w formie broszur, plakatów, ulotek podczas prowadzonych akcji np. Piknik rodzinny, Gminny Dzień Dziecka, Dożynki, liczne imprezy plenerowe,	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drzycimiu.	UG Drzycim; Organizacje pozarządowe.	1 raz w roku.	-liczba opracowanych informacji; -liczba wydarzeń
1.2.4.	Zorganizowanie punktów informacyjnych w trakcie cyklicznych imprez np. Dzień Babci i Dziadka, Dzień Kobiet, Dzień Mamy, Dzień Dziecka, dożynki, święto ziemniaka, pikniki rodzinne, Przegląd Twórczości Artystycznej Niepełnosprawnych itp.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drzycimiu.	Świetlica Gminna w Drzycimiu, TPD Drzycim, Szkoły; Senior +;	1 raz w roku.	-liczba przekazanych informacji; -liczba wydarzeń
Zadanie 1.3.		Polepszenie jakości i zwiększenie podejmowanych działań w zakresie profilaktyki przeciwdziałania przemocy domowej			
1.3.1.	Spotkania z rodzicami w Szkołach Podstawowych na terenie Gminy Drzycim poruszające tematykę z zakresu metod opiekuńczych i wychowawczych alternatywnych wobec stosowania przemocy oraz służących wzrostowi kompetencji rodziców i opiekunów w rodzinach zagrożonych przemocą.	Szkoły.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drzycimiu.	1 raz w roku.	- liczba szkół; - liczba zrealizowanych spotkań; - liczba uczestników;
1.3.2.	realizacja programów, warsztatów profilaktycznych, których celem jest promowanie prawidłowych metod wychowawczych, w tym, w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.	Szkoły.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drzycimiu	1 raz na 2 lata	- liczba zrealizowanych programów - liczba uczestników.
Cel szczegółowy 2		Zwiększenie dostępności wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową na terenie Gminy Drzycim i podniesienie skuteczności pracy podmiotów zaangażowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej			
Zadanie 2.1.		Intensyfikacja działań podejmowanych przez podmioty i organizacje pozarządowe na rzecz wsparcia osób doznających przemocy domowej			
2.1.1.	Funkcjonowanie nowo powołanego Zespołu Interdyscyplinarnego w Drzycimiu.	Przedstawiciele Instytucji wchodzących w skład Zespołu Interdyscyplinarnego w Drzycimiu		na bieżąco .	- liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych; - liczba powołanych grup diagnostyczno- pomocowych; - liczba posiedzeń grup diagnostyczno- pomocowych; - liczba osób objętych pomocą grup diagnostyczno- pomocowych; -liczba rodzin objętych pomocą grup diagnostyczno- pomocowych

2.1.2.	Udzielenie przez instytucje działające na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej specjalistycznego poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, terapii indywidualnej lub grupowej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drzycimiu. Urząd Gminy Drzycim; Ośrodek Zdrowia; Szkoły; Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Drzycimiu; Organizacje pozarządowe.		na bieżąco.	- liczba osób objętych poradnictwem ogółem, w tym: *medycznym *psychologicznym *prawnym *socjalnym *zawodowym *rodzinnym.
2.1.3.	Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy w rodzinie całodobowego schronienia.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Świeciu;		na bieżąco.	- liczba osób doznających przemocy; którym udzielono całodobowego schronienia ogółem; w tym: liczba kobiet, w tym niepełnosprawnych i starszych, liczba dzieci w tym niepełnosprawnych.
2.1.4.	Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom doznającym przemocy domowej poprzez odizolowanie od osoby stosującej przemoc zgodnie z art.12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drzycimiu.	Policja, Służba zdrowia.	na bieżąco.	- liczba dzieci, którym zapewniono ochronę w razie zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą.
2.1.5.	Monitoring skuteczności działań na rzecz osób doznających przemocy domowej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drzycimiu.	Policja.	na bieżąco.	- liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” z uwagi na ustanie przemocy domowej. - liczba zakończonych procedur „Niebieskie karty” z uwagi na rozstrzygnięcie o braku zasadności podejmowanych działań.
Cel szczegółowy 3		Wzrost wykorzystania narzędzi przyczyniających się do zwiększenia skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową			
Zadanie 3.1.		Interweniowanie i reagowanie służb w przypadku występowania przemocy domowej			
3.1.1.	Interwencja i podjęcie działań przez służby z uwagi na podejrzenie przemocy domowej poprzez stosowanie procedury „Niebieskie Karty”	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drzycimiu, Policja, Szkoły, Ośrodek Zdrowia, GKRPA w Drzycimiu		na bieżąco.	- liczba sporządzonych formularzy „Niebieskie Karty” – A” sporządzonych przez przedstawicieli: • GOPS • Policji • Ochrony Zdrowia • Oświaty • GKRPA - liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” ;

					<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób objętych procedurą „Niebieskie Karty”, wskazanych jako osoby stosujące przemoc domową; - liczba wypełnionych formularzy „NK-D”; - liczba wszczętych postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową; - liczba odmów wszczęcia postępowań w sprawach związanych z przemocą domową; - liczba zakończonych postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową poprzez sporządzenie aktu oskarżenia; - liczba zakończonych postępowań w sprawach związanych z przemocą domową poprzez umorzenie postępowania.
3.1.2.	Kierowanie osób stosujących przemoc do uczestnictwa w programach korekcyjno- edukacyjnym lub psychologiczno- terapeutycznych.	Zespół Interdyscyplinarny w Drzycimiu.		na bieżąco.	<ul style="list-style-type: none"> - liczba wydanych skierowań; - liczba osób, które podjęły program; - liczba osób, które ukończyły program; - liczba zawiadomień o popełnieniu wykroczenia o którym mowa w art. 66c ustawy z 20 maja 1971 r. Kodeks Wykroczeń.

3.1.3.	Wykorzystywanie instrumentów prawnych, które pozwalają na odizolowanie osoby dotkniętej przemocą od osoby stosującej przemoc.	Policja, Sąd, Prokuratura.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drzycimiu.	na bieżąco.	<ul style="list-style-type: none"> - liczba wniosków o zobowiązanie osoby stosującej przemoc domową do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania (...) zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 sierpnia 2023r. poz.1576. - liczba nakazów natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia zgodnie z art.15aa Ustawy o Policji; - liczba zakazów zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia zgodnie z art.15aa Ustawy o Policji; - liczba zakazów zbliżania zgodnie z art.15aa Ustawy o Policji; - liczba wydanych środków zapobiegawczych w postaci zakazu zbliżania i nakazu opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania na podstawie Kodeksu Postępowania Karnego.
Cel szczegółowy 4	Podnoszenie poziomu kompetencji pracowników realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz dalsza współpraca służb działających w sferze przemocy w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług				
Zadanie 4.1.	Podnoszenie i rozwijanie kompetencji służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz zabezpieczenie przed skutkami wypalenia zawodowego osób pracujących z osobami stosującymi przemoc i z osobami doświadczającymi przemocy.				
4.1.1.	Szkolenia dla pracowników socjalnych oraz członków Zespołu Interdyscyplinarnego podnoszące kwalifikacje i kompetencje w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drzycimiu; Zespół Interdyscyplinarny.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Drzycimiu i podmioty zewnętrzne.	w zależności od potrzeb	<ul style="list-style-type: none"> - liczba przeszkolonych osób - liczba zrealizowanych szkoleń;

7. Przewidywane efekty

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030 związany jest z realizowaniem ustawowych zapisów, którego celem jest minimalizowanie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz jej skutków.

Program ten zakłada konieczność podejmowania aktywnych i kompleksowych działań skumulowanych w równej mierze na przeciwdziałaniu przemocy, ochronie ofiar przemocy jak i oddziaływaniach na osoby, które przyjmują postawy agresywne i wykazują zachowania przemocowe.

Spodziewane efekty realizacji programu to:

- a) zmiana postaw społeczności lokalnej,
- b) zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowaniu w problematykę dotyczącą przeciwdziałania przemocy,
- c) profilaktyka i edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie poznania skutków stosowania przemocy w rodzinie,
- d) promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy,
- e) poszerzanie dostępności i skuteczności pomocy dla osób doświadczających przemocy,
- f) wzrost liczby osób zajmujących się profesjonalnie pomocą ofiarom i sprawcom przemocy.

8. Adresaci Programu

Adresatami Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej są:

1. ofiary przemocy w rodzinie
  - a) dzieci,
  - b) współmałżonkowie lub partnerzy,
  - c) osoby starsze,
  - d) osoby niepełnosprawne pozostające w zależności od sprawcy,
2. sprawcy przemocy w rodzinie,
3. świadkowie przemocy w rodzinie,
4. przedstawiciele instytucji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w razie wystąpienia zjawiska przemocy w rodzinie,
5. społeczność lokalna.

9. Podmioty świadczące pomoc w zakresie przemocy domowej dla osób z terenu Gminy Drzycim

- a) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drzycimiu,
- b) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy,
- c) Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- d) Komenda Powiatowa Policji w Świeciu,
- e) Sąd Rejonowy w Świeciu,
- f) Urząd Gminy w Drzycimiu
- g) Przychodnia Rodzinna w Drzycimiu
- h) Placówki oświaty
- i) Prokuratura Rejonowa
- j) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- k) Organizacje pozarządowe
- l) inne podmioty

Opracowanie Programu poprzedzone zostało rozpoznaniem skali zjawiska przemocy na terenie gminy Drzycim przygotowanym na podstawie danych gromadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny na przestrzeni lat 2021- 2023 oraz na podstawie dostępnych raportów badań analiz.

Realizacja Programu powinna przyczynić się do ograniczenia zjawiska przemocy na terenie gminy. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie przygotowano na lata 2024-2030. Zakreślone w nim cele i kierunki działań mają charakter ramowy i mogą podlegać modyfikacjom.

10. Finansowanie Programu

Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030 będzie finansowana ze środków budżetu Gminy Drzycim oraz środków pozyskiwanych z innych źródeł.

11. Monitorowanie i sprawozdawczość

Stały coroczny monitoring i ewaluacja Programu mają na celu sprawdzanie efektywności prowadzonych działań, podejmowanych zadań i sposobów ich realizacji, by w konsekwencji zwiększać efektywność pracy poszczególnych jednostek w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie. Ważna jest szybkość reagowania na ujawniane przypadki przemocy w rodzinie, odpowiednie reagowanie i podejmowanie wszelkich dostępnych działań, by minimalizować

przypadki przemocy w rodzinie, łagodzić jej skutki a także podnosić świadomość społeczną w tym zakresie Program poddawany będzie ewaluacji corocznie w terminie do dnia 31 marca roku następnego poprzez prowadzenie statystyk ich analizę jakościową i ilościową a z realizacji zadań programowych sporządzane będą sprawozdania roczne wg następujących wskaźników:

- a) liczba osób objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie,
- b) liczba osób objętych pracą socjalną,
- c) liczba przeprowadzonych interwencji,
- d) liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta”,
- e) liczba spraw zgłoszonych do GKRPA,
- f) liczba osób, które podjęły dział w oddziaływaniach korekcyjno- edukacyjnych,
- g) liczba osób w rodzinach objętych oddziaływaniami zespołu interdyscyplinarnego,
- h) liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”

12. Harmonogram i czas realizacji programu

Realizacja programu odbywać się będzie na zasadach współpracy z partnerami wyszczególnionymi w Programie. Zadania będą realizowane w sposób ciągły i systematyczny w ramach czasowych objętych programem tj. w lata 2024 – 2030.

Katalog działań na lata 2024-2030 ma charakter otwarty, co oznacza, że jeżeli w czasie obowiązywania Programu pojawią się nowe pomysły, inicjatywy i przedsięwzięcia, wpisujące się w jego założenia, to należy je realizować bez konieczności aktualizacji niniejszego dokumentu.

13.Zakończenie

Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie możliwa będzie tylko przy ścisłej współpracy instytucjonalnej i społecznej. Skuteczność działań w zakresie poprawy bytu rodzin dotkniętych przemocą nie polega wyłącznie na zabezpieczeniu finansowym. Edukacja społeczności na terenie gminy jest szansą na zmniejszenie tolerancji dla przemocy. Skoordynowany system pomocy na poziomie jednostki, rodziny i społecznym jest szansą na ograniczenie zjawiska przemocy, by działania interwencyjne, zapobiegawcze nie skutkowały naznaczeniem niewinnych osób.